

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

წინამდებარე ბროშურა გამოცემულია ასოციაცია "იმერეთი"-სა და არასამთავრობო ორგანიზაცია "ევროპა ჩვენი სახლია"-ს მიერ, საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის (CSRDG) მხარდაჭერით, პროექტის „სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ინიციატივა“ ფარგლებში.

პროექტს აფინანსებს ევროკავშირი, ხოლო თანადამფინანსებელია კონრად ადენაუერის ფონდი.

ეს ბროშურა შექმნილია ევროკავშირისა და კონრად ადენაუერის ფონდის მხარდაჭერით. მის შინაარსზე სრულიად პასუხისმგებელია ასოციაცია "იმერეთი" და არასამთავრობო ორგანიზაცია "ევროპა ჩვენი სახლია" და შესაძლოა იგი არ გამოხატავდეს ევროკავშირის, სხვა დონორებისა და კონსორციუმის პარტნიორების შეხედულებებს.

საკონტაქტო ინფორმაცია:
ქ.ქუთაისი ზ. გამსახურდიას #58
e-mail: tsega.imereti@gmail.com

Facebook: თემთა სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ასოციაცია „იმერეთი“

ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების შეთანხმებისა და რეგიონული განვითარების საკითხების მონიტორინგი და ადვოკატირება

პროექტი:

«სუფთა გარემო ჩვენი უფლებაა,
გარემოს დაცვა ჩვენი მოვალეობაა»

პროექტის მიმდინარეობა და შედეგები

სარჩევი

შესავალი	2
პრობლემის აღწერა	4
პროექტის მიზნები და ამოცანები	7
პროექტის მიმდინარეობა – I ეტაპი	9
პროექტის მიმდინარეობა – II ეტაპი	11
საქმიანობის ამ ეტაპზე შექმნილი სირთულეები და მათი გადალახვის გზები	13
წყალტუბოსა და ხონის რაიონებში ჩატარებული ნარჩენების მართვის სისტემის მონიტორინგის ანალიზი	13
კავშირი ასოცირების შეთანხმებასთან / რეგიონული განვითარების გეგმებთან	14
არსებული სიტუაცია	15
ექსპერტის რეკომენდაციები	18
პროექტის მიმდინარეობა – III ეტაპი	19
პროექტის მიმდინარეობა – IV ეტაპი	20
მიღწეული შედეგები	22
შეჯამება	23

შესავალი

ნარჩენების წარმოქმნის სწრაფი ზრდა და ნარჩენებით გარემოს უკონტროლო დაბინძურება ერთ-ერთ აქტუალურ პრობლემას წარმოადგენს. პრობლემები, რომლებსაც იწვევს ნარჩენების წარმოქმნა სპეციფიური და, ამავდროულად, კომპლექსურია.

მომდევნო წლებში მნიშვნელოვნად უნდა შეიცვალოს საქართველოს ნარჩენების მართვის სექტორი. ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმებით ნაკისრი ვალდებულებების თანახმად, ქვეყანაში უნდა ჩამოყალიბდეს ნარჩენების მართვის სისტემა, რომელიც შესაბამისობაში იქნება ევროკავშირის მოთხოვნებთან.

ასოცირების შეთანხმების შესაბამისად, საქართველომ აიღო ვალდებულება, გაატაროს რეფორმები და უზრუნველყოს კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის მთელ რიგ დირექტივებთან, მათ შორის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების სფეროში. კერძოდ, აღნიშნული ასევე ეხება შემდეგ სფეროებს (მუხლი 302):

გარემოსდაცვითი მმართველობა და ჰორიზონტალური საკითხები; ჰაერის ხარისხი; წყლის ხარისხი და წყლის რესურსების მართვა; ნარჩენების მართვა; ბუნების დაცვა; საწარმოების მიერ გარემოს დაბინძურება; ქიმიური ნივთიერებების მართვა. ნარჩენების მართვის სფეროში გასატარებელი ღონისძიებები მოცემულია ევროკავშირ-საქართველოს ასოცირების შეთანხმების XXVI დანართში.

შესაბამისად, საქართველოს ეროვნული კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ინტეგრაცია სასარგებლო იქნება ნარჩენების მართვის მდგრადი და ეფექტური სისტემის ჩამოყალიბების საქმეში (როგორც ნარჩენების შეგროვების, ასევე მათი გადამუშავების თვალსაზრისით), გაუმჯობესდება ნარჩენების ნაგავსაყრელებზე განთავსების პრაქტიკა და მოხდება მათი დახურვის შემდგომი ღონისძიებების გატარება, დარეგულირდება გარკვეული სახის ნარჩენების შეგროვებისა და გადამუშავების საკითხები (მაგალითად, შესაფუთი მასალები, ბიოდეგრადირებადი ნარჩენები, საყოფაცხოვრებო

და სხვა სახის ელექტრონული ტექნიკა). ნარჩენების მართვის გაუმჯობესება შეამცირებს ნიადაგის, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების, ჰაერის დაბინძურებას. შესაძლებელი გახდება დიოქსინებითა და სხვა ტოქსიკური ნივთიერებებით ჰაერის დაბინძურების თავიდან აცილება, უზრუნველყოფილი იქნება გარკვეული ნორმები ნიადაგისა და მიწისქვეშა წყლების დაცვისთვის.

2016 წლის 1-ელ აპრილს საქართველოს მთავრობამ (დადგენილება #160) დაამტკიცა ნარჩენების მართვის 2016-2030 წწ. ეროვნული სტრატეგია და 2016-2020 წწ. ეროვნული სამოქმედო გეგმა. სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა საქართველოს ნარჩენების მართვის პოლიტიკის განუყოფელი ნაწილია. ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიის მიზანია, შექმნას მყარი საფუძველი ქვეყანაში ნარჩენების მართვის თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი სისტემის ეტაპობრივი ჩამოყალიბებისა და განვითარებისთვის, საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილებისა და ქვეყნის სოციალ-ეკონომიკური სიტუაციის გათვალისწინებით. ამდენად, სტრატეგიაში მნიშვნელოვანი ადგილი ეთმობა შესაძლებლობების გაძლიერებას.

სტრატეგიაში ნათლად არის დაფიქსირებული საქართველოს სწრაფვა „გახდეს ნარჩენების პრევენციაზე და რეციკლირებაზე ორიენტირებული ქვეყანა, რაც მიიღწევა:

- ნარჩენების პრევენციის, ხელახალი გამოყენების, რეციკლირებისა და აღდგენის ღონისძიებების გატარებით,
- მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების უზრუნველყოფით საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე,
- ნარჩენების წარმოქმნის წყაროსთან სეპარირების დანერგვით, ხარჯების სრული ამოღების დანერგვით,
- მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების დანერგვით,

- ინიციატივების განხორციელებით სპეციფიური ნარჩენების ნაკადებზე საჯარო-კერძო პარტნიორობის ჩამოყალიბებით,
- სტრატეგიის მიზნების მისაღწევად საჭირო წამახალისებელი მექანიზმების დანერგვით.“

პრობლემის აღწერა

ნარჩენების მართვის საკითხი ძალიან კომპლექსური და მრავალსიმომცველია. ნარჩენების მართვა მნიშვნელოვან ფინანსურ რესურსს და ძალისხმევას მოითხოვს. ქვეყნის მოსახლეობის თითქმის ნახევარს ნარჩენების გატანის პრობლემა აქვს, თვითმმართველ და არათვითმმართველ ქალაქებში ნარჩენების გატანის სისტემა მუშაობს, თუმცა ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების სისტემა არ ფუნქციონირებს. რაც შეეხება სოფლად ნარჩენების შეგროვების და ტრანსპორტირების სერვისს, საერთოდ არ მუშაობს. დღეისათვის, იმერეთის რეგიონში მუნიციპალიტეტების უმრავლესობა ვერ უზრუნველყოფს სოფლებიდან საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვებასა და გამოტანას. მათ შორის არის ხონის და წყალტუბოს მუნიციპალიტეტები, სოფლების ტერიტორიაზე წარმოქმნილი მყარი ნარჩენების რეალური რაოდენობის ციფრებში გამოსახვა შეუძლებელია. მყარი ნარჩენების განთავსება ხდება მხოლოდ მუნიციპალურ ნაგავსაყრელებზე, ხოლო დანარჩენი უმართავ, სპონტანურად შექმნილ ნაგავსაყრელებზე ხვდება. ამასთან, მწირია ხელმეორედ გადამუშავებისთვის ნარჩენების შეგროვებისა და გადამუშავების შესაძლებლობა. იმერეთის რეგიონში, წყალტუბოს და ხონის მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციულ საზღვრებში ადგილობრივი თვითმმართველობის მხრიდან ნარჩენების გატანის სერვისის არმიწოდება სოფლის ტიპის დასახლებებში იწვევს მოსახლეობის წახალისებასა და აიძულებს მათ დააბინძურონ გარემო, რადგან სოფლად მცხოვრები ადამიანებისთვის ნარჩენების შეგროვების და ტრანსპორტირების სერვისი ხელმიუწვდომელია.

მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტებში ნარჩენების მართვის სერვისის განსახორციელებლად გამოყოფილი დაფინანსება არ არის საკმარისი ეფექტური ნარჩენების სერვისის უზურუნველსაყოფად, როგორც ქალაქში, ისე სასოფლო დასახლებებში. წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიიდან საყოფაცხოვრებო და სამეურნეო ნარჩენების გატანის ღონისძიებების განხორციელებისათვის საჭირო ხარჯებმა წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის 2018 წლის ბიუჯეტის მიხედვით შეადგენა – 693,00 ათ. ლარი, ხოლო ხონის მუნიციპალიტეტში – 570,00 ათ. ლარი.

ნარჩენების მართვაში არსებულ პრობლემასთან მიმართებაში მნიშვნელოვანია სამართლებრივი ასპექტი, არსებული სამართლებრივი ნორმების მიუხედავად, რომლებიც კრძალავს სხვადასხვა სახის ნარჩენების გარემოში დაყრას მოსახლეობა კვლავ განაგრძობს უკანონო ქმედებებს. ისინი საცხოვრებელი ადგილებიდან იშორებენ ნარჩენებს და ნებისმიერ ადგილას ყრიან. ამის ერთ-ერთი მიზეზი არის გარემოს დამცველების არაეფექტური მუშაობა, რომლებიც ამგვარ ქმედებებს უყურადღებოდ ტოვებენ და დამრღვევები ხშირად დაუსჯელი რჩებიან. თითქმის ყველა სოფელში მდინარეების სანაპიროები და ხევები პოლიეთილენის პარკებით, ბოთლებითა და სხვა სპეციალურად გადასამუშავებელი ნარჩენებით არის სავსე. სოფლებში ორგანიზებულია სპონტანური ნაგავსაყრელები, რის გამოც ბინძურდება ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლები, ნიადაგი და ატმოსფერული ჰაერი. ნარჩენები იწვევს სათბური აირების ემისიას და კლიმატის ცვლილებას, რაც საბოლოო ჯამში უარყოფით გავლენას ახდენს ადამიანის ჯანმრთელობაზე და ხდება უამრავი დაავადების გამომწვევი მიზეზი.

იმერეთის რეგიონში, ხონის და წყალტუბოს მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციულ საზღვრებში ნარჩენების მართვაში არსებული პრობლემა გამოწვეულია რამდენიმე მიზეზით, მათგან გამოსაყოფია:

1. მოსახლეობის დაბალი თვითშეგნება;
2. მჭიდროდ დასახლებულ სოფლებში ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების სერვისის არარსებობა, კონტეინერების (არასაკმარისი/საერთოდ) არარსებობა;

3. არასანქცირებული სპონტანური ნაგავსაყრელები;

4. გარემოს დამცველების არაეფექტური მუშაობა, ნარჩენებით გარემოს დაბინძურებისათვის სანქციების არ გამოყენება;

5. ნარჩენების სეპარირებულად შეგროვების სერვისის არარსებობა.

შეიძლება ითქვას, რომ მუნიციპალურ დონეზე ნარჩენებით გარემოს დაბინძურებაში ადგილობრივ თვითმმართველობას თავისი უმოქმედობით მოსახლეობასთან ერთად ეკისრება პასუხისმგებლობა.

„ნარჩენების მართვის კოდექსისა“ და „ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიის“ შესაბამისად მუნიციპალიტეტების პასუხისმგებლობა ნარჩენების მართვის სფეროში განისაზღვრა ორი მნიშვნელოვანი ფუნქციით:

1. მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა;

2. ნარჩენების აღდგენის სისტემების შექმნა, რაც გულისხმობს ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების სისტემების დანერგვას.

საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ თანახმად, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებმა თავიანთ ადმინისტრაციულ საზღვრებში უნდა უზრუნველყონ მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა, რომელიც გულისხმობს აგრეთვე ნარჩენების სეპარირებულად შეგროვების სისტემის ეტაპობრივ დანერგვასა და გამართული ფუნქციონირებას. აღნიშნული ხელს შეუწყობს ნარჩენების აღდგენის პროცესებს. კანონი მოითხოვს, რომ მუნიციპალური ნარჩენები შეგროვდეს, ტრანსპორტირებული იქნას და დამუშავდეს იმ წესით, რომელიც მაქსიმალურად გამორიცხავს გარემოს დაბინძურებისა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზიანის მიყენების რისკებს.

პროექტის მიზანი და ამოცანები

პროექტით განსაზღვრული პრობლემის მიმართ ქცევით და დამოკიდებულებით ჭრილში მთავარი ცვლილებების განხორციელება გახლავთ, ის რომ ადგილობრივმა ხელისუფლებამ და მოსახლეობამ გააცნობიეროს ის უარყოფითი შედეგები, რაც შეიძლება მოჰყვეს ადგილობრივი თვითმმართველობის უმოქმედობას და მოსახლეობის დაუდევარ ქცევას, გახდნენ ბუნების მიმართ უფრო მეტად ფრთხილები და შედეგად იცხოვრონ სუფთა გარემოში. ამ შედეგების მისაღწევად აუცილებელია ადგილობრივი ხელისუფლებასა და მოსახლეობას შორის ჩამოყალიბდეს ეფექტური კომუნიკაცია, გააერთიანონ რესურსები და ერთობლივი ძალისხმევით შეძლონ ამ პრობლემის წინაშე მდგარი ამოცანების გადაჭრა. მნიშვნელოვანია, რომ გრძელვადიან პერსპექტივაში ნარჩენების გატანის მომსახურებამ მოიცვას ორივე მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლება. მოკლევადიანი პერსპექტივაში, ქვეყანაში შემუშავებული ნარჩენების მართვის 2016-2030 წლების ეროვნული სტრატეგიისა და 2016-2020 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმიდან გამომდინარე ყველა მუნიციპალიტეტს უნდა ჰქონდეს ინდივიდუალური სტრატეგია და შესაბამისი ნარჩენების მართვის გეგმები. მუნიციპალიტეტები განსხვავდებიან როგორც გეოგრაფიული მახასიათებლებით, ასევე მოსახლეობის სიმჭიდროვითა და რაოდენობით. ამასთან, დასახლებები ქალაქად და დასახლებები სოფლად განსხვავებულ მიდგომებს საჭიროებენ. განსხვავებულ მიდგომას საჭიროებენ ტურისტული ზონები, ორივე მუნიციპალიტეტი (ხონი, წყალტუბო) წარმოადგენს ტურისტულ ზონას. დასახლებები, სადაც ტურისტების სიჭარბეა ნარჩენების უფრო ინტენსიურ გატანას საჭიროებს. ძალიან მნიშვნელოვანია იმის გათვალისწინება, თუ როგორ განსხვავდება ნარჩენების კომპოზიცია საქალაქო და სასოფლო დასახლებებში.

ხონის და წყალტუბოს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმები უნდა გულისხმობდეს თანმიმდევრული ნაბიჯების გადადგმას. მთავარია, განისაზღვროს მიმართულება, მიზნები და მოხდეს მათი ეტაპობრივი და თანმიმდევრული შესრულება. გეგმები იყოს რეალური,

კარგად გააზრებული, დათვლილი და დროში გაწერილი, რაც ხელს შეუწყობს მუნიციპალიტეტების სამოქმედო გეგმების წარმატებით განხორციელებას.

პროექტის მიზანია: ხონის და წყალტუბოს მუნიციპალიტეტებში, ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით გარემოს დაცვითი კომპონენტით ნაკისრი ვალდებულებების ჭრილში, ნარჩენების მართვის სისტემის გაუმჯობესება, ნარჩენების მართვის გეგმის სამოქმედო გეგმების მონიტორინგი, მოსახლეობის თვითშეგნების დონის ამაღლება, ევროსტანდარტებთან ჰარმონიზაციის უზრუნველსაყოფად თვითმმართველობების მიერ საჭირო საბიუჯეტო დაფინანსების გაზრდის ხელშეწყობა.

პროექტის ამოცანები:

ამოცანა # 1. ხონის და წყალტუბოს მუნიციპალიტეტების, ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ ნარჩენების მართვის ეფექტური სისტემის დანერგვის მიზნით, მუნიციპალიტეტის მიერ შემუშავებული ნარჩენების მართვის გეგმის როგორც შინაარსობრივ ისე მის იმპლემენტაციაზე მონიტორინგის განხორციელება.

კერძოდ, ნარჩენების მართვის გეგმით განსაზღვრული სამოქმედო გეგმის სტრატეგიული მიზნებით განსაზღვრული ამოცანების შესრულების მონიტორინგი.

ამოცანა #2. საქალაქო და სასოფლო დასახლებებში არსებული ნარჩენების კონტეინერული შეგროვების სერვისის მონიტორინგი;

ამოცანა #3. ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების შეთანხმებით, გარემოს დაცვითი კომპონენტით ნაკისრი ვალდებულებების შესახებ მოსახლეობის და საზოგადოების ცნობიერების დონის ამაღლება, მათი უფლებების, მოვალეობებისა და კანონით განსაზღვრული ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობების შესახებ, სათემო შეხვედრებისა და საინფორმაციო კამპანიის (მათ შორის სოციალური მედიის ინსტრუმენტების) გამოყენების მეშვეობით;

ამოცანა #4. ადვოკატირების კამპანიის გამოყენებით, სამიზნე მუნიციპალიტეტებში ნარჩენების მართვის სერვისის განვითარების და

გეოგრაფიული არეალის გავრცობის უზრუნველსაყოფად საჭირო ღონისძიებების განხორციელებისათვის დამატებითი ფინანსური რესურსის გამოყოფის ხელშეწყობა ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ და მისი ასახვა მუნიციპალურ ბიუჯეტებში;

პროექტის მიმდინარეობა I ეტაპი - 2019 წლის მაისი-ივლისი

ამოცანა #1. ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ ნარჩენების მართვის ეფექტური სისტემის დანერგვის მიზნით მუნიციპალიტეტის მიერ შემუშავებული ნარჩენების მართვის გეგმის როგორც შინაარსობრივ ისე მის იმპლემენტაციაზე მონიტორინგის განხორციელება;

საქმიანობა #1 - საჯარო ინფორმაციის მოძიება სამიზნე მუნიციპალიტეტებში, ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებულ დაგეგმილ და მიმდინარე სამუშაოებზე	
1.1. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის გაფორმება მუნიციპალიტეტებთან	<i>ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი არ გაფორმებულა</i>
1,2, საჯარო ინფორმაციის გამოთხოვა სამიზნე მუნიციპალიტეტებიდან.	<i>გამოთხოვილია ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საჯარო ინფორმაცია</i>
1,3, მონიტორინგის ჯგუფების შექმნა	<i>შექმნილია მონიტორინგის ორი ჯგუფი</i>
1.4. მონიტორინგის გეგმის შედგენა ყოველი მუნიციპალიტეტისათვის	<i>მონიტორინგის გეგმა შემუშავდა და შეთანხმდა ჯგუფის წევრებთან</i>

1,1 – ორივე მუნიციპალიტეტის ხელმძღვანელობამ თავი შეიკავა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის გაფორმებისაგან. თუმცა გამოთქვეს მზაობა გამოეყოთ წარმომადგენელი რომელიც მონიტორინგის ჯგუფში შევიდოდა ჩვენთან ერთად და განახორციელებდა მონიტორინგს.

1,2 - გამოთხოვილ იქნა საჯარო ინფორმაცია ნარჩენების მართვის გეგმასთან და ამ გეგმის განხორციელების შინაარსობრივ და ფინანსურ საკითხებთან დაკავშირებით. ხონის მუნიციპალიტეტიდან მივიღეთ როგორც ნარჩენების მართვის გეგმა ასევე წერილი სადაც მოწოდებულია ნარჩენების მართვის გეგმასთან დაკავშირებული, როგორც შინაარსობრივი ასევე ფინანსური ასპექტები. თუმცა წყალტუბოს მუნიციპალიტეტმა მოგვაწოდა ნარჩენების მართვის გეგმა და მხოლოდ შინაარსობრივი ინფორმაცია ამ გეგმის მიმდინარეობის შესახებ. არ იქნა მოწოდებული ინფორმაცია ნარჩენების მართვის გეგმის ფინანსური შემადგენლის შესახებ, შესაბამისად ვგეგმავთ ეს ინფორმაცია მოვიპოვოთ პროექტის მიმდინარეობის მეორე ეტაპზე, ყველა კანონიერი გზის გამოყენებით, მათ შორის სასამართლო წესითაც.

1,3 - მონიტორინგის ჯგუფი შეიქმნა პროექტის განმხორციელებელი ლიდერი ორგანიზაციის მიერ.

ხონის მუნიციპალიტეტისათვის მონიტორინგის ჯგუფი შეიქმნა *მუნიციპალური ნარჩენების მართვის სამოქმედო გეგმის შემდეგი პუნქტებისათვის*: 1. ნარჩენების შეგროვების კონტეინერული სისტემის უზრუნველყოფა თემებში: დედალაური, ძეძილეთი, გოჩა ჯიხაიში; 2. ტურისტულ ობიექტებზე ნარჩენების შეგროვების მომსახურების გაუმჯობესება; 3. ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების ტექნიკური აღჭურვილობის გაუმჯობესება; 4. ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების ტექნიკური აღჭურვილობის გაუმჯობესება.

წყალტუბოს მუნიციპალიტეტისათვის მონიტორინგის ჯგუფი შეიქმნა *მუნიციპალური ნარჩენების მართვის სამოქმედო გეგმის შემდეგი პუნქტებისათვის*: 1. ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების ტექნიკური აღჭურვილობის გაუმჯობესება;

2. არალეგალური სტიქიური ნაგავსაყრელების აღკვეთა; 3. ტურისტულ ობიექტებზე ნარჩენების შეგროვების მომსახურების გაუმჯობესება.

1,4 - ორივე მუნიციპალიტეტისათვის შედგა მონიტორინგის სამოქმედო გეგმა და მოზრაობის გრაფიკი. ამ გრაფიკის შესაბამისად განხორციელდა მონიტორინგის ჯგუფის გადაადგილება სამიზნე რაიონებში.

II ეტაპი - 2019 წლის ივლისი - ოქტომბერი

ამოცანა #2 - საქალაქო და სასოფლო დასახლებებში არსებული ნარჩენების კონტეინერული შეგროვების სერვისის მონიტორინგი;

საქმიანობა #2 - მონიტორინგის განხორციელება	
2.1. მონიტორინგი წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფლებში	<i>ჩატარებულია კონტეინერული სისტემის უზრუნველყოფის მონიტორინგი. ჩატარებულია არალეგალური სტიქიური ნაგავსაყრელების მონიტორინგი; ტურისტულ ობიექტებზე ნარჩენების შეგროვების მომსახურების მონიტორინგი.</i>
2.2. მონიტორინგი ხონის მუნიციპალიტეტის სოფლებში	<i>ჩატარებულია კონტეინერული სისტემის უზრუნველყოფის მონიტორინგი. ჩატარებულია არალეგალური სტიქიური ნაგავსაყრელების მონიტორინგი; ტურისტულ ობიექტებზე ნარჩენების შეგროვების მომსახურების მონიტორინგი.</i>
2.3. ექსპერტის მიერ ანგარიშისა და რეკომენდაციების შემუშავება მონიტორინგის შედეგების გათვალისწინებით.	<i>მონიტორინგის შედეგები გადაეცა ექსპერტს. მიმდინარეობს ანგარიშის მომზადებისა და რეკომენდაციების მომზადების სამუშაოები</i>

2,1 - მონიტორინგის ჯგუფის მიერ დაგეგმილი მოძრაობის გრაფიკის შესაბამისად განხორციელდა 4 გასვლა სხვადასხვა მიმართულებით და მთლიანად დაფარლი იქნა სამიზნე რაიონის დასახლებული პუნქტები (ქალაქი წყალტუბო და 11 სოფელი: ოფურჩხეთი, ჯიმასტარო, გუმათი, რიონი, ყუმისთავი, ცხუნკური, მუხიანი, ქვილიშორი, გვიშტიბი, გუმათი, ფარცხანაყანები. შეგროვდა ექსპერტისათვის გადასაცემი ფოტომასალა. პარალელურად შედგა 2 შეხვედრა საინფორმაციო შეხვედრა მოსახლებასთან, რომელსაც დაესწრო წყალტუბოში 30 ადამიანი, სადაც მოხდა მათი ინფორმირებულობისა და თვითშეგნების დონის შეფასება ნარჩენების მართვის საკითხებთან და ზოგადად ნარჩენების დაბინძურებით გამოწვეული შესაძლო უარყოფითი შედეგების შესახე. ხოლო საერთო ჯამში მონიტორინგის პროცესში მოხდა დაახლოებით 100 ადამიანთან გასაუბრებას.

2,2 - მონიტორინგის ჯგუფის მიერ დაგეგმილი მოძრაობის გრაფიკის შესაბამისად განხორციელდა 4 გასვლა სხვადასხვა მიმართულებით და მთლიანად დაფარლი იქნა სამიზნე რაიონის დასახლებული პუნქტები (ქალაქი წყალტუბო და 11 სოფელი: ოფურჩხეთი, ჯიმასტარო, გუმათი, რიონი, ყუმისთავი, ცხუნკური, მუხიანი, ქვილიშორი, გვიშტიბი, გუმათი, ფარცხანაყანები. შეგროვდა ექსპერტისათვის გადასაცემი ფოტომასალა. პარალელურად შედგა 2 შეხვედრა მოსახლებასთან, რომელსაც დაესწრო 25 ადამიანი, სადაც მოხდა მათი ინფორმირებულობისა და თვითშეგნების დონის შეფასება ნარჩენების მართვის საკითხებთან და ზოგადად ნარჩენების დაბინძურებით გამოწვეული შესაძლო უარყოფითი შედეგების შესახე. ხოლო საერთო ჯამში მონიტორინგის პროცესში მოხდა დაახლოებით 100 ადამიანთან გასაუბრებას.

2,3 - მონიტორინგის პერიოდში მიღებული ინფორმაცია გადაეცა ექსპერტს დამუშავებისა და ანგარიშის მოსამზადებლად. ექსპერტის მიერ მომზადდა ანგარიშის საწყისი ფორმა და მიმდინარეოს შესაბამისი რეკომენდაციების მომზადება. პარალელურად პროექტის შემდეგ

ეტაპზე, დაგეგმილია შეხვედრები ორივე მუნიციპალიტეტების შესაბამის სამსახურებთან სადაც მოხდება ამ რეკომენდაციების გაცნობა და გაზიარება მათთვის.

საქმიანობის ამ ეტაპზე შექმნილი სირთულეები და მათი გადალახვის გზები

სამიზნე მუნიციპალიტეტების სტრატეგიული გეგმებში მთელი რიგი აქტივობებისათვის არ არის ნათლად გაწერილი შესრულების კრიტერიუმები და სამიზნე ნიშნულები. 2017-2022 წლებზე გათვლილი სტრატეგიული გეგმის შესაბამისად მუნიციპალიტეტებს არ აქვთ შემუშავებული მიმდინარე პერიოდის ერთწლიანი ან/და სამწლიანი სამოქმედო გეგმები, ასევე არ აქვთ შეფასებული 2017-2019 პერიოდის სამუშაოები. შესაბამისად, რთული იყო მონიტორინგის პროცესისათვის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების შერჩევა.

მონიტორინგის პროცესში სამუშაო ჯგუფი დაეყრდნო სტრატეგიაში მოცემულ ნარჩენების მართვის სისტემის სიტუაციურ აღწერას და პროექტის განხორციელებისათვის მოწვეული ექსპერტის რჩევებს. მონიტორინგი მოიცავდა საველე დაკვირვებებს და მოსახლეობის ინტერვიუებებს.

წყალტუბოსა და ხონის რაიონებში ჩატარებული ნარჩენების მართვის სისტემის მონიტორინგის ანალიზი

2019 წლის ივლისი-სექტემბრის პერიოდში ასოციაცია "იმერეთი"-სა და ააიპ "ევროპა ჩვენი სახლია"-ს მიერ, "ევროკავშირისა და საქართველოს შორის ასოცირების შეთანხმებისა და რეგიონული განვითარების საკითხების მონიტორინგი და ადვოკატირება"-ს ფარგლებში გამოცხადებული საგრანტო კონკურსის ფარგლებში დაფინანსებული პროექტის „სუფთა გარემო ჩვენი უფლებაა, გარემოს დაცვა ჩვენი მოვალეობა“-ს პროექტის მიმდინარეობისას წყალტუბოსა და ხონის მუნიციპალიტეტებში განხორციელდა ნარჩენების მართვის

სამოქმედო გეგმისა და სისტემის მონიტორინგი. მონიტორინგის მიზანს წარმოადგენდა:

- არსებული ნაგავსაყრელებისა და ნარჩენების შეგროვების სისტემის მონიტორინგი;
- არალეგალური ნაგავსაყრელების აღმოჩენა და მონიტორინგი;
- ნარჩენების შეგროვების კონტეინერების ადგილმდებარეობის, მათი მდგომარეობისა და დაცვის ინტენსივობის მონიტორინგი;
- მოსახლეობის დამოკიდებულებისა და თვითშეგნების შეფასება/მონიტორინგი;

კავშირი ასოცირების შეთანხმებასთან / რეგიონული განვითარების გეგმებთან

პროექტით განსაზღვრული პრობლემა პირდაპირ უკავშირდება ევროკავშირისა და საქართველოს შორის ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული ვალდებულებებსა და რეგიონული განვითარების გეგმებს. ევროკავშირთან საქართველოს ასოცირების ხელშეკრულებაში გარემოსდაცვითი მმართველობის კომპონენტი ითვალისწინებს ნარჩენების ეფექტური მართვის სისტემის და ნაგავსაყრელების მოწესრიგებას (მოწყობა, ოპერირება, დახურვა და შემდგომი მოვლა) და მკაცრად მოითხოვს, რომ ეს საკითხი რეგულირებული იყოს საქართველოს კანონმდებლობით. ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული ვალდებულებები გარემოს დაცვის სფეროში მოიცავს ხელშეკრულების როგორც პრეამბულა, ისე ძირითად ტექსტში: კარი - I-VIII თავები გარემოსდაცვა - კარი IV დაკარი VI; - თავი 3 და თავი 4 (კარი VI) - მუხლები 301-312; დანართები XXVI და XXVII; (ნარჩენების დირექტივა (2008/98/EC), ნაგავსაყრელების დირექტივა (1999/31/EC)). აღნიშნული ვალდებულების ფარგლებში საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული იქნა კანონი “ნარჩენების მართვის კოდექსი”, მისგან გამომდინარე მიღებული იქნა კანონქვემდებარე აქტები:

1. „ნარჩენების მართვის 2016-2030 წლების ეროვნული სტრატეგიისა და 2016-2020 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ“;

2. ტექნიკური რეგლამენტის – „ნარჩენების ტრანსპორტირების წესის“ დამტკიცების თაობაზე;

3. „მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე;

აღნიშნული საკანანმდებლო ნორმებიდან გამომდინარე, ევროკავშირთან საქართველოს ასოცირების ხელშეკრულებით, ნარჩენების მართვის კომპონენტში, ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება მუნიციპალურ დონეზე ეკისრება ადგილობრივ თვითმმართველობებს.

ასევე პროექტი ემსახურება რეგიონული განვითარების გეგმებით გათვალისწინებული საკითხების პრიორიტეტების მონიტორინგს და ადვოკატირებას. კერძოდ, იმერეთის რეგიონის განვითარების 2014–2021 წლების სტრატეგიას.

არსებული სიტუაცია

წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი

წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში მონიტორინგის ჯგუფის მიერ განხორციელდა 4 გასვლა და საერთო ჯამში ჯგუფმა ჩაატარა მონიტორინგი ქალაქ წყალტუბოსა და წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის 11 სოფელში. მონიტორინგის პროცესში ჩატარდა შეხვედრები მოსახლეობასთან, მათი ნარჩენების შეგროვების სისტემის მდგომარეობასთან დამოკიდებულების შესავლის მიზნით. პარალელურად ხდებოდა არსებული კონტეინერული სისტემის მდგომარეობის შესწავლა და უნებართვო ნაგავსაყრელების იდენტიფიცირება. მონიტორინგი ჩატარდა ნარჩენების გატანის ინტენსიურობას. მონიტორინგის შედეგად დადგინდა:

- ნარჩენების შეგროვების კონტეინერების რაოდენობა და მდგომარეობა არ არის საკმარისი და დამაკმაყოფილებელი, უმეტესობა

კონტეინერებისა დაზიანებულია, მათი განთავსების ადგილი არ არის ოპტიმალური.

- ნარჩენების გატანის ინტენსივობა (გარდა ქალაქ წყალტუბოსი) არ შეესაბამება გეგმით გათვალისწინებულს, ნაცვლად იმისა, რომ მინიმუმ კვირაში 3-ჯერ გაიტანონ ნარჩენები, ხშირია შემთხვევები, როცა ნარჩენების გატანა არ ხორციელდება კვირების მანძილზე.

- კონტეინერების განთავსების არაოპტიმალურობის გამო, მოსახლეობის მიერ ხშირია როგორც ნარჩენების გადაყრის ფაქტები გარემოში (ხევებში, მდინარის პირას, გზის გასწვრივ მდებარე ბუჩქნარებსა და ტყის ზოლში), ასევე მათი უკონტროლო წვა.

- არ არსებობს არანაირი კონტროლი ნარჩენების უკანონო გადაყრასთან/დაწვასთან დაკავშირებით შესაბამისი სტრუქტურების მიერ.

- არ მოქმედებს არანაირი ადმინისტრაციული მექანიზმი კანონდამრღვევთა გასაფრხილებლად ან დასასჯელად, მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს ადმინისტრაციული სასჯელი ნარჩენების უკანონო გადაყრასთან/დაწვასთან დაკავშირებით.

- დაბალია მოსახლეობის თვითშეგნების დონე ნარჩენების არასათანადო მართვისაგან გარემოზე და ცოცხალ ბუნებაზე მიყენებული ზიანის შესახებ.

- დაბალია მათი ინფორმირებულობის დონე ნარჩენების მართვის მუნიციპალური გეგმის შესახებ.

ხონის მუნიციპალიტეტი

ხონის მუნიციპალიტეტში მონიტორინგის ჯგუფის მიერ განხორციელდა 4 გასვლა და საერთო ჯამში და საერთო ჯამში ჯგუფმა ჩაატარა მონიტორინგი ქალაქ ხონსა და ხონის მუნიციპალიტეტის 22 სოფელში. მონიტორინგის პროცესში ჩატარდა შეხვედრები მოსახლეობასთან, მათი ნარჩენების შეგროვების სისტემის მდგომარეობასთან დამოკიდებულების შესავლის მიზნით. პარალელურად ხდებოდა არსებული კონტეინერული სისტემის მდგომარეობის შესწავლა და უნებართვო ნაგავსაყრელების იდენტიფიცირება. მონიტორინგი ჩატარდა ნარჩენების გატანის ინტენსიურობას. მონიტორინგის შედეგად დადგინდა:

- ნარჩენების შეგროვების კონტეინერი არ დგას მუნიციპალიტეტის ზოგიერთ თემში (დედალაური, ძეძილეთი, გოჩა ჯიხაიში);
- ნარჩენების შეგროვების კონტეინერების მდგომარეობა და რაოდენობა არ არის დამაკმაყოფილებელი, არის დაზიანებული კონტეინერები, მათი განთავსების ადგილი ზოგიერთ შემთხვევაში არაა ოპტიმალური.
- ნარჩენების გატანის ინტენსივობა ზოგიერთ სოფელში არ შეესაბამება გეგმით გათვალისწინებულს, ხშირია ნარჩენების გატანა დაგვიანებით, თუმცა გატანა ხორციელდება მინიმუმ კვირაში ერთხელ.
- კონტეინერების განთავსების არაოპტიმალურობის გამო, ხშირია მოსახლეობის მიერ ნარჩენების გადაყრის ფაქტები გარემოში (ხევებში, მდინარის პირას, გზის გასწვრივ მდებარე ბუჩქნარებსა და ტყის ზოლში) და ნარჩენების უკონტროლო წვა.
- არ მოქმედებს არანაირი ადმინისტრაციული მექანიზმი კანონდამრღვევთა გასაფრთხილებლად ან დასასჯელად, მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს ადმინისტრაციული სასჯელი ნარჩენების უკანონო გადაყრასთან/დაწვასთან დაკავშირებით.
- დაბალია მოსახლეობის თვითშეგნების დონე ნარჩენების არასათანადო მართვისაგან გარემოზე და ცოცხალ ბუნებაზე მიყენებული ზიანის შესახებ.
- დაბალია მათი ინფორმირებულობის დონე ნარჩენების მართვის მუნიციპალური გეგმის შესახებ.

ექსპერტის რეკომენდაციები

- ნარჩენების კონტეინერების რაოდენობის გაზრდა;
- ნარჩენების კონტეინერებისათვის განთავსების ოპტიმალური ადგილების შერჩევა;
- ნარჩენების გატანის ინტენსივობის გაუმჯობესება;
- უკონტროლო ნაგავსაყრელების აღკვეთა და გარემოს დასუფთავების აქციების ორგანიზება მუნიციპალიტეტების დონეზე;
- ადმინისტრაციული მექანიზმების (გაფრთხილება და დაჯარიმება) ამოქმედება კანონდამრღვევების წინააღმდეგ ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის, საპატრულო პოლიციისა და რეგიონული გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის სამსახურის გააქტიურებით;
- მოსახლეობის გარემოსდაცვითი ცნობიერებისა და ინფორმირებულობის ღონისძიებების დაგეგმვა-განხორციელება;
- სამუშაოების ჩატარება საოჯახო პირობებში ორგანული ნარჩენების კომპოსტირების მეთოდის დანერგვისათვის;
- ნარჩენების მართვის მუნიციპალური გეგმის გადახედვა და გაუმჯობესება არსებული გამოწვევების შესაბამისად, სამიზნე ნიშნულებისა და საჭირო რესურსების იდენტიფიცირებით.

III ეტაპი - 2019 წლის ნოემბერი - დეკემბერი

ამოცანა #3. ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების შეთანხმებით, გარემოს დაცვითი კომპონენტით ნაკისრი ვალდებულებების შესახებ მოსახლეობის და საზოგადოების ცნობიერების დონის ამაღლება, მათი უფლებების, მოვალეობებისა და კანონით განსაზღვრული ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობების შესახებ, სათემო შეხვედრებისა და საინფორმაციო კამპანიის (მათ შორის სოციალური მედიის ინსტრუმენტების) გამოყენების მეშვეობით; საქმიანობა #3 - საინფორმაციო შეხვედრების გამართვა მონიტორინგის შედეგებზე დაყრდნობით	
3.1. მონიტორინგის შედეგებისა და ექსპერტის დასკვნის გამოქვეყნება და გასაჯაროება	<i>მონიტორინგის შედეგები დაიბეჭდა 60 ცალის ოდენობით და გადაეცა სამიზნე მუნიციპალიტეტის შესაბამის სამსახურებსა და ორგანიზაციებს.</i>
3.2. საინფორმაციო შეხვედრები სამიზნე მუნიციპალიტეტებში	<i>სამიზნე რეგიონებში ჩატარდა 2-2 შეხვედრა მუნიციპალიტეტის მოსახლეობასთან, სადაც მათ გავაცანით ჩვენს მიერ ჩატარებული სამუშაოები და მიღებული შედეგები, აქვე გავაცანით ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ.</i>
3.3. ექსპერტთა რეკომენდაციების გაცნობა მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელობისათვის	<i>ექსპერტთა რეკომენდაციები და მონიტორინგის შედეგები გავაცანით ადგილობრივ ხელისუფლებას ჩვენს მიერ ჩატარებულ შეხვედრებზე;</i>

3.1. მონიტორინგის შედეგები აისახა ჩვენს მიერ დაბეჭდილ ბუკლეტში და გადაეცა ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებს, აგრეთვე მოხდა ბუკლეტების გავრცელება მოსახლეობაში.

3.2. სამიზნე მუნიციპალიტეტებში ჩატარდა ორ-ორი საინფორმაციო შეხვედრა მოსახლეობასთან, ამ შეხვედრაზე მოხდა მოსახლეობისათვის ინფორმაციის მიწოდება პროექტის ფარგლებში ჩატარებული ღონისძიებების შესახებ, ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებით არსებულ ვითარებაზე, ხელისუფლების მიერ ასოცირების ხელშეკრულებით აღებულ ვალდებულებებსა და დაგეგმილ სამუშაოზე. მონიტორინგის ჯგუფის მიერ მოხდა საინფორმაციო ბუკლეტების გავრცელება.

3.3. ორივე სამიზნე მუნიციპალიტეტში ჩატარდა შეხვედრები შესაბამისი სამსახურების ხელმძღვანელობასთან და მათ გავაცანით მონიტორინგის შედეგები, ამავე შეხვედრებზე გაჟღერდება ექსპერტთა რეკომენდაციები და ჩასატარებელი სამუშაოების (ქმედებების) ჩამონათვალი. მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელობას გადაეცა მონიტორინგის შედეგების ამსახველი გამოცემა.

IV ეტაპი - 2020 წლის იანვარი-მარტი

ამოცანა #4. ადვოკატირების კამპანიის გამოყენებით, სამიზნე მუნიციპალიტეტებში ნარჩენების მართვის სერვისის განვითარების და გეოგრაფიული არეალის გავრცობის უზრუნველსაყოფად საჭირო ღონისძიებების განხორციელებისათვის დამატებითი ფინანსური რესურსის გამოყოფის ხელშეწყობა ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ და მისი ასახვა მუნიციპალურ ბიუჯეტებში;

საქმიანობა #4 - ადვოკატირების კამპანია	
4.1. შეხვედრები მუნიციპალიტეტის შესაბამის სამსახურებთან	ჩატარდა 2-2 შეხვედრა მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელობასთან და შესაბამის სამსახურებთან.

4.2. შეთანხმების მიღწევა და მუნიციპალიტეტებთან მონიტორინგის ანგარიშის შესაბამისად, მიმდინარე და დაგეგმილ სამუშაოებში ცვლილების შეტანის მიზნით	ჩატარდა შეხვედრები მუნიციპალიტეტის ხელმძღვანელებთან და შესაბამის სამსახურებთან. განხორციელდა საინფორმაციო აქტივობები. წყალტუბოსა და ხონის მუნიციპალიტეტებში მიღწეულ იქნა შესაბამისი შედეგები. შემსრულებელი: ლიდერი და პარტნიორი
4.3. პროექტის შეჯამება/დახურვა	დაგეგმილი იყო ერთიანი პროექტის შემაჯამებელი შეხვედრების ჩატარება შესაბამის მუნიციპალიტეტებში. შეჩერებულია საგანგებო მდგომარეობის გამო.

4.1. თვითმმართველობის ხელმძღვანელებთან შეხვედრების პარალელურად გაიმართა მუნიციპალიტეტების შესაბამის სამსახურებთან შეხვედრები, მოხდა მათთვის მონიტორინგის შედეგებისა და რეკომენდაციების გაცნობა, განისაზღვრა მათი როლი ექსპერტთა რეკომენდაციებით გათვალისწინებულ სამუშაოებში. მათი მხრიდან გამოითქვა კეთილი ნება განიხილონ შემოთავაზებული რეკომენდაციები და შესაბამის სამსახურებთან ერთად, შესაძლებლობის ფარგლებში განხორციელონ შესაბამისი ქმედებები.

4.2. ჩატარებული სამუშაოების:

პროექტის განმავლობაში, ჩვენს ძირითად მიზანს წარმოადგენდა დაფინანსებების გაზრდა ბიუჯეტის შესაბამის მუხლებში 3%-10% –ით ზრდა. ბიუჯეტის ამ მუხლების ზრდა ხელს უწყობს ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული პრობლემების შემცირებასა და მომსახურების ხარისხის ზრდას. ჩატარებული შეხვედრებისა და საინფორმაციო აქტივობების შედეგად მიღწეულ იქნა შეთანხმებები საჭირო ცვლილებების განხორციელების შესახებ, კონკრეტულად:

მიღწეული შედეგები

წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი:

1 - 2019 წლის ბიუჯეტით განსაზღვრული იყო **902,5 ათასი** ლარი, 2020 წლის ბიუჯეტში უკვე გათვალისწინებული იყო **970,2 ათასი** ლარი, (ფუნქციონალური კოდი: 7051), მატება შეადგენს დაახლოებით **7,5 %**, (იხ. ბმული დადგენილება #43 "წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტის დამტკიცების შესახებ"); დამატებით ჩვენს მიერ განხორციელებული შეხვედრების შემდეგ, მოხდა 2020 წლის ბიუჯეტის კორექტირება და შესაბამისი ბიუჯეტის მუხლის დამატებით გაზრდა **16,6** პროცენტით და გახდა **1131.0 ათასი** ლარი; (იხ. ბმული: №43 დადგენილება "წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტის დამტკიცების შესახებ");

2 - პარალელურად პროექტის მიზანს წარმოადგენდა, მოსახლეობის თვითშეგნების ამაღლება ნარჩენების მართვის საკითხებთან დაკავშირებით; ჩვენს მიერ განხორციელებული საინფორმაციო შეხვედრებმა და გამოცემებმა მნიშვნელოვანი ზემოქმედება გამოიწვია მოსახლეობის ინფორმირებულობის ზრდაზე;

ხონის მუნიციპალიტეტი:

1 - 2019 წლის ბიუჯეტით განსაზღვრული იყო **613,0 ათასი** ლარი, 2020 წლის ბიუჯეტში უკვე გათვალისწინებული იყო **600,0 ათასი** ლარი, (ფუნქციონალური კოდი: 7051), კლება შეადგენს დაახლოებით **2,1 %**, (იხ. ბმული დადგენილება №106 „ხონის მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტის დამტკიცების შესახებ“); მიუხედავად ჩვენს მიერ განხორციელებული შეხვედრებისა და ადვოკატირების კომპანიისა, მუნიციპალიტეტმა ვერ მოახერხა შესაბამისი მუხლების გაზრდა, თუმცა ჩვენი მოთხოვნების შესაბამისად არ შეამცირა ეს მუხლი და დატოვა უცვლელად შემდგომი კორექტირებების დროს. (იხ. ბმული: №106 დადგენილება "ხონის მუნიციპალიტეტის 2020 წლის ბიუჯეტის დამტკიცების შესახებ");

2 - პარალელურად პროექტის მიზანს წარმოადგენდა, მოსახლეობის თვითშეგნების ამაღლება ნარჩენების მართვის საკითხებთან დაკავშირებით; ჩვენს მიერ განხორციელებული საინფორმაციო შეხვედრებმა და გამოცემებმა მნიშვნელოვანი ზემოქმედება გამოიწვია მოსახლეობის ინფორმირებულობის ზრდაზე;

შეჯამება

მიუხედავად იმისა, რომ წყალტუბოს მუნიციპალიტეტში შედეგი შეიძლება მიღწეულად ჩაითვალოს, ხოლო ხონის მუნიციპალიტეტში განხორციელებულმა ქმედებებმა, სამწუხაროდ სასურველი შედეგი არ მოგვიტანა, ვთვლით რომ პროექტი შეგვიძლია დადებითად განხორციელებულად ჩაითვალოს. რადგან უპირველესი მიზანი არის მოსახლეობის ფართო ფენების ინფორმირებულობის დონის ზრდა, რაზედაც, პროექტის გუნდმა, ვთვლით რომ წარმატებულად იმუშავა. ამასთან სასურველია ამ მიმართულებით გაგრძელება და ბიუჯეტით გამოყოფილი თანხების ხარჯვითი ნაწილის მონიტორინგი.

იმედი გვაქვს. წინამდებარე გამოცემა გამოადგებათ სხვა არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და სამოქალაქო აქტივისტებს, როგორც მაგალითი წარმატებული ადვოკატირებისა და მონიტორინგის აქტივობების განხორციელებისა.

გისურვებთ წარმატებებს!!!

ჩანაწერებისათვის

[illegible]